



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Näyttötutkinnon perusteet

RESTAUROINTIMESTARIN ERIKOISAMMATTITUTKINTO 2011

Määräys 35/011/2011

Näyttötutkinnon perusteet

**RESTAUROINTIMESTARIN
ERIKOISAMMATTITUTKINTO 2011**

Määräys 35/011/2011

© Opetushallitus ja tekijät

Määräykset ja ohjeet 2011:42

ISBN 978-952-13-5003-0 (nid.)

ISBN 978-952-13-5004-7 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-887X (painettu)

ISSN 1798-8888 (verkkójulkaisu)

Taitto: Edita Prima Oy

www.oph.fi/julkaisut

Kopijyvä Oy, Espoo 2012



MÄÄRÄYS

9.12.2011

35/011/2011

Voimassaoloaika: 1.1.2012 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen
perustuu:

L 631/98, 13 § 2 mom

Kumoo Opetushallituksen määräyksen
18.12.2002 nro 11/011/2002

Muuttaa Opetushallituksen määräystä

-

**RESTAUROINTIMESTARIN
ERIKOISAMMATTITUTKINNON
PERUSTEET**

Opetushallitus on päättänyt restaurointimestarin erikoisammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.1.2012 lukien toistaiseksi. Ennen tämän määräyksen voimaantuloa aloitetut tutkintosuoritukset voidaan saattaa loppuun perusteiden 18.12.2002 nro 11/011/2002 mukaisesti 31.12.2013 mennessä.

Tutkintotoimikunta ja tutkinnon järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Järjestettäessä näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Pääjohtaja

Timo Lankinen

Opetusneuvos

Hanna Ketonen

LIITE

Restaurointimestarin erikoisammattitutkinto 2011

Sisältö

1	Näyttötutkinnot	7
1.2	Näyttötutkinnon suorittaminen	7
1.3	Näyttötutkinnon perusteet.....	7
1.4	Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa	8
1.5	Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa.....	8
1.6	Todistukset	9
1.7	Näyttötutkintoon valmistava koulutus	9
2	Restaurointimestarin erikoisammattitutkinnon muodostuminen ..	10
2.1	Restaurointimestarin erikoisammattitutkinnossa osoitettava osaaminen	10
2.2	Restaurointimestarin erikoisammattitutkinnon osat ja tutkinnon muodostuminen.....	10
3	Restaurointimestarin erikoisammattitutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet	12
	Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit.....	13
3.1	Restaurointikokonaisuuden suunnittelu	13
	Ammattitaitovaatimukset	13
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	13
	Ammattitaidon osoittamistavat	15
3.2	Oman ammattialan vaativa korjaustyö	16
	Ammattitaitovaatimukset	16
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	16
	Ammattitaidon osoittamistavat	17
3.3	Työryhmän ohjaus.....	19
	Ammattitaitovaatimukset	19
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	19
	Ammattitaidon osoittamistavat	19
3.4	Yrittäjyys.....	20
	Ammattitaitovaatimukset	20
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	20
	Ammattitaidon osoittamistavat	21
3.5	Tutkinnon osa omasta tai toisesta ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta	22
Liite	Rakennussuojelun sanastoa.....	23

1 Näyttötutkinnot

1.1 Näyttötutkintojen järjestäminen

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset. Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta.

1.2 Näyttötutkinnon suorittaminen

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrättyt tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

1.3 Näyttötutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon ar-

viointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason.

Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi.

1.4 Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa

Henkilökohtaistamisesta Opetushallitus on antanut erillisen määräyksen.

1.5 Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksiin. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta.

Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmikantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Jokaisen tutkinnon suorittajan tulee selvästi saada tietoonsa arvioinnin perusteet. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle tämän jälkeen annettava palaute on osa hyvää arviointiprosessia. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta.

Arvioijat

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisena määräaikana pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu. Kirjallinen oikaisupyyntö osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin. Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkintotoimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

1.6 Todistukset

Tutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja.

Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkinnon suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen.

1.7 Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto.

2 Restauroidimestarin erikoisammattitutkinnon muodostuminen

2.1 Restauroidimestarin erikoisammattitutkinnossa osoitettava osaaminen

Restauroidimestarin erikoisammattitutkinnon suorittanut on erittäin kokenut restauroidintialan ammattilainen. Hän noudattaa rakennetun ympäristön säilyttämisen keinoja ja työtapoja. Erikoisammattitutkinnon suorittanut restauroidintimestari tekee muuttuvissa toimintaympäristöissä työkokonaisuuksia, jotka vaativat erityistä ammatti-, suunnittelu- ja soveltamistaitoa ja joihin liittyy ammatillinen vastuu. Tutkinnon suorittaneella on valmiudet työryhmän ohjaukseen, ja hänen työtehtävänsä edellyttävät vahvaa restauroidintialan osaamista. Tutkinto ei kuitenkaan oikeuta toimimaan vastaavana työnjohtajana ilman rakennusvalvontaviranomaisen hyväksyntää.

Tutkinnon suorittaja noudattaa niitä voimassa olevia lakeja ja asetuksia sekä muita määräyksiä ja ohjeita, jotka liittyvät rakennetun ympäristön hoitoon ja korjaamiseen sekä rakentamiseen. Hän kykenee työskentelemään hyvässä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa suunnittelijoiden, arkkitehtien, rakennesuunnittelijoiden, diplomi-insinöörien, rakennusinsinöörien ja muiden kohteessa työskentelevien kanssa.

Restauroidimestarin erikoisammattitutkintoa suorittaessaan tutkinnon suorittaja osoittaa hallitsevansa valitsemansa ammattialan työkokonaisuuksia edellä kuvatun vaatimustason mukaisesti.

Tutkinnon suorittamista henkilökohtaistettaessa tutkintosuoritukset suunnitellaan ja toteutetaan ottaen huomioon tehtävälle ominaiset piirteet. Pakollisten tutkinnon osien tutkintotilaisuuksissa tutkinnon suorittaja osoittaa hallitsevansa ammattialansa työt toimiessaan yhteistyössä muiden työkohteessa työskentelevien kanssa. Lisäksi tutkinnon suorittaja hallitsee yhden valinnaisen tutkinnon osan edellyttämän erikoistuneen osaamisen.

2.2 Restauroidimestarin erikoisammattitutkinnon osat ja tutkinnon muodostuminen

Restauroidimestarin erikoisammattitutkinto muodostuu kolmesta pakollisesta ja yhdestä valinnaisesta tutkinnon osasta. Tutkinto on valmis, kun neljä tutkinnon osaa on suoritettu hyväksytysti.

Restaurointimestarin erikoisammattitutkinto sisältää työelämästä lähtöisin olevia ammattialoja, jotka eroavat toisistaan materiaalin tai erityisosaamisen tai molempien perusteella. Tutkinnon suorittajan henkilökohtaistamisasiakirjoissa ja tutkintotodistuksessa määritellään se ammattiala, jolla tutkinto suoritetaan. Restaurointialan erikoisammattitutkinnon osaaminen osoitetaan oman ammattialan töitä tekemällä. Tutkinnon kaikille pakollinen osa 3.2 Oman ammattialan vaativa korjaustyö tulee aina ammattialakohtaistaa.

Vaihtoehtoisia ammattialoja ovat

- muuraus
- rappaus
- koristevalu
- tulisija- ja hormimuuraus
- kirvesmiehen työt
- puusepän työt
- lasitus- ja korjaustyöt
- maalaus
- koristemaalaus.

Pakolliset tutkinnon osat ovat

- 3.1 Restaurointityökokonaisuuden suunnittelu
- 3.2 Oman ammattialan vaativa korjaustyö
- 3.3 Työryhmän ohjaus.

Valinnaiset tutkinnon osat, joista tutkinnon suorittaja valitsee yhden, ovat

- 3.4 Yrittäjyys
- 3.5 Tutkinnon osa omasta tai toisesta ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta.

3 Restauroidimestarin erikoisammattitutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet

Restauroidimestarin erikoisammattitutkinnon ammattitaitovaatimukset kattavat rakennetun ympäristön hoidon ja korjaamisen sekä rakentamisen kokonaisvaltaisesti. Tutkinnon suorittajalla on laaja-alaiset taidot työskennellä joustavasti ammattialansa töissä sekä edellytykset ylläpitää ja kehittää ammattitaitoaan. Tutkinnon suorittamista henkilökohtaistettaessa selvitetään, onko tutkinnon suorittajalla kaikkien tutkinnon osien suorittamiseen soveltuva näyttöympäristö ja sellaiset työtehtävät, että hän voi osoittaa ammattitaitovaatimusten edellyttämän osaamisen.

Tutkinnon perusteissa vaadittu ammattitaito osoitetaan tutkintotoimikunnan hyväksymän restauroidimestarin erikoisammattitutkinnon järjestämissuunnitelman perusteella henkilökohtaistetuissa tutkintotilaisuuksissa. Tutkintotilaisuus tarkoittaa toimintaa aidoissa työtilanteissa, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa kattavasti tutkinnon perusteiden edellyttämän ammatillisen osaamisen.

Tutkintotilaisuuksissa tutkinnon suorittaja osoittaa valmiuksia ja kykyä soveltaa osaamistaan vaihtelevissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä. Hän myös osoittaa kykynsä kokemusten arviointiin ja kokemuksista oppimiseen, toimintatapojen uudelleenajatteluun ja uusien toimintatapojen käyttöönottoon.

Arvioijat, jotka on perehdytetty arviointitehtävään, arvioivat tutkinnon suorittajan ammattitaidon tutkintotilaisuuksissa. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Arvioijat arvioivat ja dokumentoivat tutkinnon suorittajan osoittaman osaamisen tutkinnon ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja kriteerien mukaisesti. Tutkinnon suorittajalle annettava palaute arvioinnista on osa hyvää arviointiprosessia. Palaute voidaan antaa tutkinnon suorittajalle esimerkiksi arviointiesityksen tekemisen jälkeen.

Tutkinnon suorittajalle voidaan antaa mahdollisuus täydentää tutkintosuorituksiaan suullisesti tilaisuudessa. Arvioijat kirjaavat keskustelun aikana tehdyt havainnot arviointilomakkeeseen. Näin varmistetaan tutkintosuoritusten kattavuus ja arvioinnin luotettavuus. Tämä mahdollisuus voidaan järjestää tutkinnon osan suorittamisen yhteydessä tai sitten kun kaikki tutkinnon osien suoritukset on tehty.

Restaurointimestarin erikoisammattitutkinto arvioidaan tutkinnon osa kerrallaan niin, että tutkinnon suorittajan ammattitaitoa verrataan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin. Kolmikantainen arvioijaryhmä tekee tutkinnon osan kirjallisen arviointiesityksen tutkintotoimikunnalle sen jälkeen, kun tutkintosuoritukset on tehty kattavasti, luotettavasti ja tutkinnon perusteiden mukaisesti. Arvioijaryhmän jäsenet edustavat työnantajia, työntekijöitä, opettajia ja tarvittaessa itsenäisiä ammatinharjoittajia.

Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit

Tutkinnon osan työelämän tehtävä- ja taitoalueista muodostetut ammattitaitovaatimukset määritellään seuraavilla sivuilla lihavoidulla tekstillä. Sen alla ovat vasemmassa sarakkeessa ammattitaitovaatimuksesta johdetut arvioinnin kohteet, jotka ilmaisevat ne ammattitaidon kannalta keskeiset osaamisalueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Oikeanpuoleiseen sarakkeeseen on kirjoitettu arvioinnin kriteerit, jotka määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason. Näiden perusteella arvioidaan tutkintosuorituksen hyväksyminen. Tutkinnon osan jälkeen kuvataan ammattitaidon osoittamistavat.

3.1 Restaurointityökokonaisuuden suunnittelu

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella restauroitavien rakenteiden tai rakennuspintojen työkokonaisuuksia
- toimia kustannustietoisesti ja taloudellisesti
- huolehtia turvallisesta työympäristöstä
- ennakoida vaaratilanteita.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella restauroitavien rakenteiden tai rakennuspintojen työkokonaisuuksia oman ammattialansa näkökulmasta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tiedon käyttö ja osaamisen ylläpito	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää aktiivisesti ja monipuolisesti hankkimaansa tietoa omaan ammattityöhönsä liittyvästä suunnittelusta, mitoituksesta ja toteutuksesta • työskentelee yleisten restaurointialan periaatteiden mukaisesti joustavasti ja perustellusti työkohteittain

	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää ja perehtyy oman alan tutkimus- ja teoriatietoon ylläpitäen monipuolista ja ajantasaista osaamistaan • käyttää joustavasti nykyaikaisia välineitä hankkiessaan alan tietoa myös vieraalla kielellä • toimii niiden voimassa olevien lakien, asetusten, määräysten ja ohjeiden mukaan, jotka liittyvät rakennetun ympäristön hoitoon ja korjaamiseen sekä rakentamiseen • toimii kestävän kehityksen edellyttämällä tavalla • määrittelee oman osaamisensa taitojen rajat sekä arvostaa omaa ammattitaitoaan • pyytää tarvittaessa muiden asiantuntijoiden apua.
Työkokonaisuuden suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii oman työnsä kannalta oleelliset työmenekki- ja materiaalilaskelmat • laatii työlle aikataulun • laatii työstään kustannusarvion • määrittelee yhteistyössä työnjohdon kanssa tarvittavat henkilö- ja materiaaliresurssit • noudattaa suunnitelma- ja muissa asiakirjoissa soveltuvia restaurointitavoitteita ja laatuvaatimuksia ottaen huomioon rakenteen vaatimukset.
Tutkinnon suorittaja osaa toimia kustannustietoisesti ja taloudellisesti.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Työskentelytapa	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii yrityksen tavoitteiden ja toimintaperiaatteiden mukaan • työskentelee oma-aloitteisesti, suunnitelmallisesti ja tarvittaessa itsenäisesti muuttuvissa toimintaympäristöissä • tekee työnsä hyvässä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa muiden kohteessa työskentelevien kanssa • esittelee omaa työtään tai restauroitavaa työkokonaisuutta omalle asiakkaalle, ulkopuoliselle ryhmälle tai viranomaiselle toisella kotimaisella ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kustannustietoinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • työskentelee yrittäjämäisesti myös työnantajan palveluksessa • vaikuttaa omalla toiminnallaan myönteisesti yrityksen kannattavuuteen.

Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia turvallisesta työympäristöstä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Turvallinen työskentely	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • työskentelee työsuojelumääräysten ja -ohjeiden mukaisesti • painottaa kaikessa toiminnassaan työturvallisuuden merkitystä ja työsuojeluohjeiden noudattamista • kiinnittää huomiota terveyteensä ja jaksamiseensa • huolehtii ympäristönsuojelusta, jätteiden käsittelystä ja kestävästä kehityksestä omalla vastuualueellaan.
Tutkinnon suorittaja osaa ennakoida vaaratilanteita.	
Riskien hallinta	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työhön, työympäristöön ja työoloihin liittyvät vaaratekijät • tekee työhönsä liittyvää jatkuvaa riskien arviointia • tekee toimenpiteet havaitsemiensa riskien poistamiseksi, pienentämiseksi tai ilmoittamiseksi työnjohdolle.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa suunnittelemalla vaativan restaurointikohteen työprosessin, joka sisältää yksin tai ryhmässä tehtäviä vaativia ja kulttuurihistoriallisen arvon säilyttäviä korjaustöitä.

Arviointiaineiston muodostavat kattavat tutkintosuoritusten arvioinnit ja tutkinnon suorittajan itsearviointi tutkinnon osittain. Mikäli tutkintosuorituksina tehdyt työsuoritukset eivät kata kaikkia tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia, voidaan tutkintosuorituksia täydentää.

3.2 Oman ammattialan vaativa korjaustyö

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- tehdä oman ammattialansa vaativia korjaustöitä
- luovuttaa valmiin työkokonaisuuden.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa tehdä oman ammattialansa vaativia korjaustöitä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Työtapojen ja menetelmien käyttö ja kehittäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• käyttää oman ammattinsa erikoistuneita tietoja ja käytännön taitoja ratkaistessaan luovasti ja ennakoivasti ongelmia• arvioi itsenäisesti suunnitelmia ja tarvittaessa antaa korjaavaa palautetta• kehittää tarvittaessa työmenetelmiä työn laadun, tuottavuuden ja taloudellisuuden parantamiseksi• ottaa luontevasti huomioon työkohteessa rinnakkain tehtävät työvaiheet suhteessa omaan toimintaansa• restauroi oman ammattialansa vaativan työkohteen.
Tutkinnon suorittaja osaa luovuttaa valmiin työkokonaisuuden.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Työn luovutus	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• osoittaa, että työ on tehty täysin valmiiksi• osoittaa, että lopputulos on hankeasiakirjojen mukainen• osoittaa, että ajalliset tavoitteet on saavutettu• osoittaa, että työympäristö on asianmukaisesti siistitty ja viimeistelty• selvittää tarvittaessa asiakkaalle suullisesti kohteen huolto- ja käyttöohjeet• luovuttaa työn esimiehelle tai tilaajalle.

Kirjallisen materiaalin luovutus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • esittelee tarvittavan määrän aineistoa dokumentointia varten • varmistaa, että mahdollisesti työn aikana tulleet muutokset kirjataan loppuasiakirjoihin • laatii huolto- ja käyttöohjeet kohteen huoltokirjaan • osallistuu omalta osaltaan kohteen restaurointiraportin koostamiseen tai dokumentoi itsenäisesti oman työnsä • arvioi omaa työsuoritustaan alkuperäiseen tai vastaavaan rakenteeseen tai pintaan verrattuna.
----------------------------------	---

Ammattitaidon osoittamistavat

Työkohteena voi olla esimerkiksi näyttösuunnitelmassa sovitun vanhan hirsirunkoisen rapatun rakennuksen rakenteiden, rakennusosien ja pintojen korjaus kokonaisuutena tai jokin muu vanha rakennus, jossa on riittävästi valitun ammattialan työtehtäviä.

Tutkintotilaisuudessa tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tekemällä pääasiassa vauriokartoituksen perusteella valmiiksi laaditun työsuunnitelman mukaan oman osaamisalan vaativia töitä. Työkokonaisuuden voi tehdä yksin, tai se voi olla osa isompaa kokonaisuutta yhdessä muiden alan ammattilaisten kanssa.

Tutkinnon osan ammattitaito voidaan osoittaa monissa erilaisissa työtehtävissä vaihdellen ammattialan ja työkohteen mukaan. Sopivia restauroitavia kohteita ja kokonaisuuksia tutkintotilaisuudessa ovat esimerkiksi:

Muuraus	Vaurioituneen julkisivun, väliseinän, holvauksen, pilarin, portaalin tai perustusten korjaus tai muu vastaava perinteinen muuraustyö
Rappaus	Vaurioituneen kolmikerros-, tikku-, verkko- tai sapluunarappausten korjaus tai muu vastaava perinteinen rappauustyö.
Koristevalu	Vaurioituneen monimuotoisen kappaleen palamuotin rajausta ja valmistus, valaminen ja muotin avaus tai vaurioituneen koristeiden irrotus, kunnostus ja uudelleen kiinnitys tai puuttuvien koristeosien täydennyssuunnitelma ja toteutus tai muu vastaava perinteinen koristevalutyö

Tulisija- ja hormi- muuraus	Vaurioituneen tulisijan kunnostus tai kaksi- tai useampihormisen piipun tiililimitys ja muuraus, hormitukoksen etsintä ja avaus, hormien tiiviyden tarkistus, tulisijan perustan mitoitus ja savukanavien suunnittelu, jumittuneiden vetopeltien toiminnan korjaus, uuniluukun uudelleen kiinnitys tai vaihto tai muu vastaava perinteinen tulisija- ja hormimuuraustyö
Kirves- miehen työt	Vaurioituneen hirsirungon tai rankarungon korjaus, ala-, väli- tai yläpohjan kantavien rakenteiden tai vesikaton runko- tai kattorakenteiden korjaus, sisäpuolisten panelointien tai alakatto- sekä lattiarakenteiden korjaus tai täydentävien rakennusosien asennukset (ovet, ikkunat) tai muut vastaavat perinteiset kirvesmiehen työt
Puusepän työt	Vaurioituneiden ikkunoiden, ovien, portaiden, kaiteiden tai muun vastaavan sisustuksen korjaus tai muu vastaava perinteinen puusepän työ
Lasitus- ja korjaustyö	Vaurioituneiden karmien tai puitteiden osittainen korjaus, puupintojen puhdistus tai kitin poisto, lasin irrotus ja uudelleen kiinnitys, lasin leikkaus, kittaus, maalaustyöt, heloituksen huolto tai vaihto, puitteiden sovitus ja asentaminen paikoilleen, tiivistäminen ja lasipintojen puhdistus tai muu vastaava lasitus- ja korjaustyö
Maalaus	Vaurioituneen kalkkirappauksen maalaus kalkkimaalilla, pinkopahvin asennus ja tapetointi, pahvi- tai kangaskaton korjaus tai uudelleen asennus ja paperoitujen listojen maalaus liimamaalilla tai väliovien ja ikkunoiden maalaustyöt öljymaalilla tai muu perinteinen maalaustyö
Koriste- maalaus	Vaurioituneiden pintojen värien määritys ja tallentaminen, pohjustus- ja maalaustyöt, koristemaalauksen mitoitus ja siirto pintaan, sapluunan valmistus tai maalaus, käsivaraisten kontuuriviivojen maalaus, kiven- tai puunmukailu mallin mukaisesti ja mukailupinnan suojaaminen tai muu vastaava perinteinen koristemaalaukstyö.

Restaurointialan työkohteet ovat usein ajallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi rinnakkaisia projekteja, joissa työ ja tekeminen vaativat huolellista suunnittelua ja joustavaa ajoitusta.

Arviointiaineiston muodostavat kattavat tutkintosuoritusten arvioinnit ja tutkinnon suorittajan itsearviointi tutkinnon osittain. Mikäli tutkintosuorituksina tehdyt työsuoritukset eivät kata kaikkia tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia, voidaan tutkintosuorituksia täydentää.

3.3 Työryhmän ohjaus

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- ohjata ja kehittää vastuualueensa toimintaa.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa ohjata ja kehittää vastuualueensa toimintaa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Työryhmän ohjaus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii yrityksen toiminta-ajatuksen, liikeidean sekä arvojen mukaisesti itsenäisesti ja tuloksellisesti • selvittää ja määrittelee oman vastuualueensa tehtävät • johtaa ja valvoo työtä muuttuvissa toimintaympäristöissä • valvoo osaltaan muiden työryhmän jäsenten töitä ja tehtäviä • selvittää työryhmälle asiaan perehtyneesti ja itse hyvin ymmärtäen kohteelle asetetut restaurointitavoitteet sekä yrityksen tavoitteet • johtaa ja ohjaa työryhmänsä työskentelyä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa huomioiden ihmisten erilaisuuden • antaa ja vastaanottaa palautetta rakentavasti • tekee päätöksiä omaaloitteisesti, harkitusti ja oikea-aikaisesti • edistää omalla toiminnallaan työryhmänsä hyvinvointia ja yhteishenkeä sekä tuloksellista toimintaa • huolehtii omasta ajankäytöstään ja jaksamisestaan • arvioi omia taitojaan ja tuloksellisuutta sekä kehittää niitä • antaa ja ottaa vastaan palautetta rakentavasti ja avoimesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa pääosin ammattilaisista koostuvan työryhmän ohjaustehtävissä, aidossa työkohteessa. Tutkintotilaisuus on laaja toiminnallinen kokonaisuus, jossa tehdään ammattialan mukaisia restaurointitöitä.

Arviointiaineiston muodostavat kattavat tutkintasuoritusten arvioinnit ja tutkinnon suorittajan itsearviointi tutkinnon osittain. Mikäli tutkintasuorituksina tehdyt työsuoritukset eivät kata kaikkia tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia, voidaan tutkintasuorituksia täydentää.

3.4 Yrittäjyys

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- arvioida valmiuksiaan toimia restaurointialan yrittäjänä
- kehittää alustavan liikeidean omalle yritykselleen.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa arvioida valmiuksiaan toimia restaurointialan yrittäjänä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Omien yrittäjävalmiuksien arvioiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi omia taitojaan ja työsuoritustensa tuloksellisuutta • tietää, millaiset henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä • erittelee ammatillisia arvojaan restaurointialalla ja arvioi omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä • laatii itselleen asiantuntijoiden opastuksella kehityssuunnitelman yrittäjänä toimimiseksi • tuntee ammatinharjoittamisen luvanvaraisuuden ja siihen liittyvät toiminnot • ottaa vastuun työstään ja sen kehittämisestä.
Tutkinnon suorittaja osaa kehittää alustavan liikeidean omalle yritykselleen.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Yrityksen toimintaedellytysten selvittäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • on perehtynyt restaurointialaan ja omaan ammattialaansa niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuudennäkymiä ja kehityksen sekä markkinoiden mahdollisuuksia oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta • tarkastelee oman mahdollisen yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta • tarkastelee yrittäjyyttä yrittäjän toiminnan vastuiden ja velvoitteiden näkökulmasta • tarkastelee yrittäjyyttä myös työnantajana toimimisen näkökulmasta.

<p>Liikeidean laadinta</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertailee vaihtoehtoisia tapoja käynnistää yritystoimintaa • keskustelelee asiantuntijoiden kanssa oman mahdollisen yritystoimintansa vaihtoehtoista • kehittää yhdessä asiantuntijoiden kanssa yritykselleen karkean liikeidean • selvittää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä resursseja mahdollisen yritystoiminnan aloittaminen vaatii • arvioi asiantuntijoiden kanssa yritysideoita onnistumisen mahdollisuuksia.
<p>Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohtii vaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas- ja verkostosuhteita • hahmottelee verkostokumppanien kanssa sopimuksia • käyttää tarvittavia asiantuntijapalveluita.
<p>Taloudellinen toiminta</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • selvittää yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä • hinnoittelee työtään ja palvelujaan myös markkinalähtöiset tekijät huomioon ottaen • laatii realistisia tarjouslaskelmia sekä tietää rakennusalan sopimuskäytännöt • huomioi dokumentoinnin osuuden tarjouslaskelmissa • tulkitsee yrityksen tilinpäätöstä pääomien, varallisuuden, maksukyvyn ja tuloksen suhteen • selvittää ja suunnittelee taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia tarvittaessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • laatii yhdessä asiantuntijoiden kanssa yritykselleen karkean tulosennusteen • konsultoi verotukseen liittyvissä asioissa alan asiantuntijoita.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa laatiessaan yhdessä asiantuntijoiden kanssa yritykselleen markkinakelpoisen ja toimivan liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman.

Yrittäjyysalan asiantuntijat arvioivat liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman laadintaprosessin ja näihin liittyvän aineiston (kirjallinen kuvaus liikeideasta ja liiketoimintasuunnitelmasta) sekä niiden toteuttamiskelpoisuuden.

Tutkintotilaisuuksien arviointilomakkeet ja täydentävät asiakirjat kootaan arviointiaineistoksi.

3.5 Tutkinnon osa omasta tai toisesta ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta

Restaurointimestarin erikoisammattitutkintoon voidaan sisällyttää perustellusti yksi valinnainen tutkinnon osa toisesta ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta tai tämän tutkinnon toiselta ammattialalta.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla voimassa oleva ko. näyttötutkinnon järjestämissopimus, tai koulutuksen järjestäjä voi ostaa näyttötutkintotilaisuudet sellaiselta tutkinnon järjestäjältä, jolla on näyttötutkinnon järjestämissopimus ko. tutkintoon.

Todistuksen kyseisen osan suorittamisesta antaa aina ko. ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta vastaava tutkintotoimikunta. Restaurointialan tutkintotoimikunta hyväksyy kyseisen tutkinnon osan osaksi restaurointimestarin erikoisammattitutkintoa todistuksen perusteella.

Liite

Rakennussuojelun sanastoa

Dokumentointi

Tiedon kerääminen, tallentaminen, analysoiminen ja jakaminen sekä toiminnan tuloksena syntynyt missä tahansa muodossa esitetty tieto. (Lähde: Eurooppalaisen kulttuuriperintöpolitiikan sanasto (194), Museovirasto 2011)

Dokumentointiaineisto

Järjestelmällisen kohdehavainnoinnin tuloksena syntyneet dokumentit.

Restaurointimestarin erikoisammattitutkinnossa dokumentointiaineisto koostuu restaurointikohteessa tehtävistä arkistointikelpoisista mittauspiirroksista, valokuvadokumenteista, rappaus- yms. materiaalinäytteistä tai pintakerrosten selvityksistä.

Restaurointialan dokumentointiohjeita on luettavissa mm. seuraavista julkaisuista:

- Valtion rakennusperinnön vaaliminen, Museoviraston julkaisu 19 ja
- Talon tarinat – Rakennushistorian selvitysopas, Museovirasto/RHO 2010.

Konservointi

Konservointi sisältää yleensä seuraavat vaiheet: tutkimus, ennalta ehkäisevä konservointi, konservointitoimenpiteet ja dokumentointi. (Lähde: Eurooppalaisen kulttuuriperintöpolitiikan sanasto (81), Museovirasto 2011)

Rakennettu kulttuuriperintö, rakennusperintö

Rakennettu kulttuuriperintö, rakennusperintö, on kokonaisuus. Se muodostuu yhdyskuntarakenteesta, rakennuksista sisä- ja ulkotiloineen, pihoista ja puistoista, teknisistä rakenteista, kuten kadut, tiet, sillat, kanavat, sekä muista ihmisten rakentamista kohteista ympäristössä. Rakennukset, rakennelmat ja niiden ympäristöt ovat toisistaan riippuvaisia. Jos jokin niistä muuttuu tai häviää, on vaikeaa tai mahdotonta enää ymmärtää jäljellä olevia. (Lähde: Rakennusperintöstrategia, ympäristöministeriö.)

Restaurointi

Korvaa termin: entistäminen, entisöinti.

Vanhat rakennustavat huomioon ottava, kulttuurihistoriallisen arvon säilyttävä korjaaminen, johon voi sisältyä konservoivia, rekonstruoivia ja entistäviä toimenpiteitä sekä uudisrakentamista. (Lähde: Eurooppalaisen kulttuuriperintöpolitiikan sanasto (379), Museovirasto 2011)

Rekonstruktio

Kokonaan tai osittain tuhoutuneen rakenteen tai rakennuksen rakentaminen uudelleen säilyneiden fragmenttien ja/tai dokumenttien perusteella. (Lähde: Eurooppalaisen kulttuuriperintöpolitiikan sanasto (381), Museovirasto 2011)



Painettu
ISBN 978-952-13-5003-0
ISSN 1798-887X

Verkkojulkaisu
ISBN 978-952-13-5004-7
ISSN 1798-8888

Opetushallitus on hyväksynyt nämä näyttötutkinnon perusteet ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla.

Näyttötutkinnot ovat erityisesti aikuisväestöä varten suunniteltu ja kehitetty tutkinnon suorittamistapa.

Näyttötutkintojen suunnittelu ja toteuttaminen perustuvat opetusalan ja työelämän asiantuntijoiden tiiviiseen yhteistyöhön.

Opetushallitus
www.oph.fi
www.oph.fi/nayttotutkinnot
www.oph.fi/nayttotutkintojen_perusteet